

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Fvldensivm Antiqvitatvm Libri III.

Brouwer, Christoph

Antverpiæ, 1612

Capvt XXIV. Descriptio reliqui status vsque ad sæculum decimum tertium
Christi nati.

urn:nbn:de:hbz:466:1-39712

munis vitæ feruorem. Etiam in Burgundiâ tunc nata Cluniacensis monasterij castigatior viuendi ratio: quæ cum latissimè ad alia Germaniæ loca disseminata fuit, tum anno Domini MLXXXV. in vicinam nobis Thuringiam, ad asceterium Rheinersbornæ, ocellum & delicias, veterum Thuringiæ & Hassiæ dynastarum, peruënit; vbi à Luduico secundo Comite, cui nomen à saltu, magna sedes familiæ S. Benedicti recens condita; & vnà istuc ex Hirsaugiensi monasterio deducti cœnobitæ, instituti Cluniacensis æmuli. Huius autem tum efferuescentis disciplinæ frigida hæc Buchoniæ loca num quidquam afflarit, ambiguus, vel neganti propior, nihil in vtramque partem habeo, quod affirmem.

Histor Lan-
gr. Thuring.
edit. Ioan.
Pistorij.
Rheinersbor-
na monaste-
rium S. Be-
nedicti Clu-
niacen disci-
plinâ.

CAPVT XXIV.

*Descriptio reliqui status vsque ad seculum
decimumtertium Christi nati.*

TRISTIOR etiam hinc Abbatia facies extitit, cum Ehrloffus ex Morbachensi monasterio, renitenti quoque Congregationi, malo more & exemplo, Abbas ab Henrico Imperatore anno salutis MCXIII. datus. Et huic animus licet bonus, causa tamen erat mala à schismate; vt quidquid ageret, & quoquò se verteret, odium à suis meritò referret ac inuidiam. Fuit, cum ipse cœnobitas quoque captiuos habuit in exedrâ piaculari: iamque fortunæ prisce permultùm sanè vacillabant, & ob asperitatem censuræ filij palàm discordes, patrem auersabantur. Interea Mars & bellantium furor ecclesiam quacumque peruadebat. Quare Ehrloffus, refero cum priscis, *tamquam astrum fatale exagitabatur*, postquam in communi patriæ & monasterij luctu, anno ab ortu Christi MCXX. pars maxima veteris templi, versus Orientem, ruinâ suâ procidit. Venerat id temporis Fuldam Henricus Imperator lectissimo procerum cœtu ordinis vtriusque comitatus. qui cuncta hîc hauista exinanitaq. cernens, inopiæ nec inopinatæ quidem ingemuit, at subleuandæ non fuit. Tanta quippe erat sacri profligatio patrimonij, vt

Ehrloff Ab-
bas regimen
inquietum.

Bellorum &
populationū
mala.

Basilicæ Ful-
densis ruina.

Monasterij
inopia, quam

N lus

*Marquar-
dus Abbas
subleuat, sed*

*an. 1071
1081
1091*

*Monasterij
ultimæ arri-
ne succre-
sunt.*

*Prædonum
regnum.*

*Quibus im-
pensis tolera-
tum, aut im-
minutum.*

*Religionis di-
uersa facies.
Lib. 1. de vir.
illust. Ordin.
S. Benedicli.
cap. 9.*

Littera F.

*Fuldensis ec-
clesiæ cū Clu-
niacensi fœ-
deris.*

lus cum monasterio poni non posset, donec Marquardus tan-
dem Abbas aliunde accersitus, meritis penè rebus, ceu propi-
tium ac salutare sidus alluxit. Hic enim Conradi Regis im-
mortali erga ecclesiam Fuldensem beneficentiâ studioque, tem-
pestatis eius procellam iis præsidis auertit, quæ olim ipsius
Marquardi oratio patefaciet. Ceterum exerta vis mali, præser-
tim quo tempore, Paschali Romæ sedente, & Henrico V. schi-
smatis fluctus excitante, recruduere sopiti bellorum motus.
Nam tunc Germaniæ dynastis, & præsidibus ecclesiarum in
mutua viscera ferro flammaque grassantibus, rabies etiam hæc
alita veteratis iniuriis, in dirionem hanc item incubuit. Hinc
Abbas Urspergensis in Chronico suo ad annum Domini MC-
XVI. *Vndique vastatis agris, villis depopulatis, oppidis ac regionibus
nonnullis in solitudinem iam penè redactis, deficiente quotidianâ cle-
ricis per ecclesias præbendâ, cessabant in quibusdam ecclesiis clerica-
lia nimirum officia; & ô effusum calicem furoris Dei, locupletissimum
illud, & per totam Germaniam famosissimum ac principale cœnobium
Fuldense, usque ad ultimam redactum est inopiam, victus etiam ne-
cessarij. Sed hoc, vt dixeram, inopiæ probro, Marquardi sollar-
tiâ absterfo, Lauernionum seges quædam mox erupit, quæ pro-
pugnaculis, turribus, arcibus, vt fors aut certamina ferrent, in-
fessis, perpetuum Abbatibus crearunt armorum gymnasium.
Vnde frequenti satellitio clientum, & ministerio bellico domi-
foris accincti, incredibile dictu, in magnâ obsequij impatien-
tiâ, quantum, ad hoc genus prædonum coercendum, ecclesiæ
vectigalium decesserit, expensumque sumptui ipsa vix feren-
do tulerit. Atque ista interim monasterij detrimenta, vicino-
rum dynastiarum luera & accessiones quædam exitere.*

Religionis interibi quis hîc vultus? Multiformis vtrique. In-
uenio apud Trithemium, cuiusmodi reformationis, nec ob-
scuram restitutæ per hæc tēpora disciplinæ famam; cuius nixu
partuque felici, *multis post annis, deuotio maxima hîc viguerit mo-
nachorum.* Extant item in archiuo Fuldensi plurima Monastica
fraternitatis iura, cum variis monasteriis & religiosorum fami-
liis inita & renouata: in quibus etiam cum ecclesiâ Cluniacen-
si pactum fœdus legitur anno MCXCVII. Iam quoque non ob-
scura documenta suppetunt, ea quæ Benedictus XII. serò post
Inno-

Innocentium III. & Clementem V. de cœtu siue capitulo trienniali cogendo, sancienda ac retinenda disciplina maiorum decreuit, cordi item Fuldensibus fuisse vt perpetrarent. Enimvero, Cæsare Luduico Bauaro grauiter cum Apostolicâ sede disfidente, anno MCCCXXXVII. complures Abbates, Henrico presule fauente, Fuldam conuenerant, vt ex Benedicti decreto, quod hodieque in summi templi archiuo legitur, primum prouincialem cœtum inchoarent. Verùm Imperator capitis & fortunatum periculo proposito, Benedicti Pontificis inuidiâ, conuentum illum tunc dissecit, discussitque.

Sed vt ad priora regrediar, ingens Fuldensis disciplinae detrimentum in disperditiōe fortunarum, & necessarij victus inopiâ, non semel obseruauimus. Atque vt ille dissolutionem Imperij ostendebat, si fructus, quibus Resp. sustinetur, deminuerentur; ita bene monasterium id ego consistere posse non putabo, vbi frugalis erogatio & sumptus victusque necessarius Dei seruis subtrahitur. Postquam igitur expeditionum & belli impensis plurimum tribui cœptum, & captandi spe maiora, ambitiosis obsequiis frequentate Regum aula; plurimum quoque res abiit, disciplina perit. Et immissi externi, siue Principes, siue Antistites non raro, auidi in aliena, atque vtinam non rapaces, qui vel discordibus cœnobarum studiis, vel Abbatum languidis fractisq. vel ætate vel iniuriâ officii, irreperunt.

Sigefridus Archiepiscopus Moguntinus sub annum Christi MCCXLVI. *Conrado Malkosio* Abbate, mox *Berthoo Marckecellio* *Vernherus Archiepiscopus*, moderatores labenti rei, at parû felici successu adinori. Pronis ergo tum ad casum fortunis,

Rudolphus Habsburgius Rex anno salutis MCLXXXII. Moguntiaci degens, dilapidatam, vt verus diploma loquitur, & ad extremam inopiam delapsam Fuldensem ecclesiam, *Berthoo* Abbatis & cœnobarum impetratâ voluntate, suscepit: illiusq. possessiones & repetundarum negotia *Eberardo Comiti Catzenellebogensi* permisit. Is in sexennium eas ancipiti fide per se aliosque administravit: voluitque Rex de consilio Abbatis, Comitum, ac trium rectè institutorum monachorum Deumque timētium, mores interea collapsos restitui, & monasticam disciplinam erigi. Sed & hîc illisa in scopulos monasterij nauis. Quippe Co-

Cap. Cùm in
singul. de
statu mona-
chorum.
Conuentus
triennales.

Chron. Er-
fort. ad Lam-
berri Chron.
appendix.

Fortunarium
in temporali-
um rerum
causa.

Tac. Annal.
lib. 13.

Ex. bellis
impensis.

Immissioni-
bus Principū

Ordinis sa-
cri,

Politici.
Rudolphus
Rex.

Eberardus
Comes Catz-
enellebogensis.

mes inexplebili cupidine, dum auream quasi messem nactus, rerum ex asse potitur, absens, præfens vectigalia, census, fructumque ceu vortice corripuit. Inde exactorem *Bertholdum Liebbergium* nihilo abstinentiorem suo loco misit: qui cum notos, ignotos largiter ex alieno pascit & auget, morbo quasi cælitus immisso, fugatus est. Hinc exeunte sexennio, ceu, serâ iam in fundo parsimoniâ, vnum ex omnibus habitum cum abstinentiæ & æquitatis laude prouinciæ celebratum à maioribus inuenio, *Nicolaum Scharpfensteinium*, domo nobilem virum. Vniuersè verò posteris hoc veteri verbo cautum, quod ad Fuldensem ecclesiam referebant:

Alta paue; laicosque caue; tibi proxima profis.

*Henrico de
Vilnau gu-
bernante,*

*Abbas à
Conuentus
mensa sepa-
rata.*

*Adolphus
rex curiam
Fuldensem
administrat.*

Cauere tamen ita non potuit, sibi que prodesse, quin Henrico de Wilnau salutis anno MCLXXXVIII. ad munus Abbatis assumpto, tutela in exteræ conditionis Principes declinaret. Natum tunc ex perpetuo inæqualitatis malo illud temperamentum, quo Marquardo decano fortiter insurgente, partitione factâ, congregationis annona, redditus & alimenta, ab Archimandritæ vectigalibus separata sunt. Quâ in causâ, cum validius quam ferret, Henrici auctoritas Romæ oppugnatur, ipse tandem in Adolphi Nassouij consanguinei Regis patrocinium confugit; eique domi militiæque sociatus, curiam Fuldensem in sexennium administrandam tradidit, commodo necias maiore an damno: armis quippe publicis Imperij, multa inimica loca debellauit, nec pauca in potestatem vi redegit, fauente ei causâ Regis.

Quia verò toties aliàs, & sæculo præsertim Christi quartodecimo, miretur quispiam, nobilissimas maiorum gazas, & torquetibus congestas opes, & ornamenta templorum, ita abiisse, & propè ad nihilum recidisse, causas & origines quisquis memoriâ repetit sparsim à nobis tacitè collocatas, is facile perspiciet, benè concinnatam initio fabricam, sine subuertentium perniciæ, rarò dissolui. Nos certè, quia remotioribus stylum commodamus, quæ inde ætate nostrâ, hæresi se vndatim superfundente, malorum ilias influxerit, bonis rerum arbitris priuatim potius æstimandum relinquimus, quàm vt publicè litterarum vestigiis persequamur.